

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELJSKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 19. MAJA 1939.

ŠTEV. 36.

SKUŠNJAVA

Po dolgih letih imajo katoličani v mnogih deželah prijeten občutek: nasprotniki jim dvorijo, se jim prijateljsko smehljajo in klanjajo.

Ker so bili navajeni, da jih imajo nekako za državljane druge vrste, jim dobro de, ko najhujši sovražniki Cerkve in vere ponujajo roko v spravo.

Odgovori na to ponudbo so v raznih državah različni.

ODLOČNI KATOLIČANI RAZUMEJO POLOŽAJ

Ponekod so katoličani takoj zavrnilo vsako misel na sodelovanje. Ti so bili najbolj odločni. Ne trdijo, da bi vsi komunisti, ki jim roko ponujajo, imeli slabe namene. Pač pa ne verjamejo že tolikrat ponavljanim obljubam nasprotnikov. Saj bi komunisti v dejanju tako lahko izpričali svojo dobro voljo. Spuste naj iz sovjetskih kaznilnic vse katoliške duhovnike! Dajo naj jim svobodo, da gredo med vernike! Prenehajo naj z brezbožno propagando! Zanikajo naj znamenita protiverska načela Marksa in Lenina! To bo najlepši dokaz, da so voditelji svetovnega komunizma res drugačnega mišljenja. Prej katoličani ne moremo sodelovati z ljudmi, ki je njih cilj — družba brez Boga.

NEOZDRAVLJIVA LAHKOVERNOST NEODLOČNIH

Drugod niso bili tako odločni. Lotila se jih je misel, češ: »Tj zakleti sovražniki Cerkve pa morda vendar niso taki divjaki kot je njihov nauk. Kdo ve, če ne bi prisrčno razmerje z njimi rodilo dobrih sadov?«

Nešteti katoličani so neozdravljivi lahkoverni. Če se zaveti le iskrica nade, pa naj bo še tako dvomljivo, da se je nasprotnik ugnal, brž gredo v njegove mreže in vgriznejo v nastavljeno vabo.

Kdo bo trpel škodo? Oni sami ali tudi Cerkev?

Taka je skušnjava »ponudene roke«, ki se bomo o njej drugič še pomenili.

Lettres de Rome, maj 1939.

Če je slučajno srečanje atomov ustvarilo vesoljno svetovje, zakaj ta slučajnost ne more zgraditi nobenega svetišča, nobenega stebrišča, nobene hiše in nobenega mesta? To bi bilo vendar veliko manjše in veliko lažje delo.

CICERO

Usodno čustvo manjvrednosti

NAŠ STRAH

JE MOČ SOVRAZNIKOV

Že neštetokrat je bilo rečeno in zapisano, da prevratna protikršćanska gibanja ne morejo pripisovati svojih uspehov kakim vzvišenim idejam in svoji notranji moči.

Zakaj torej žanjejo toliko zmag? Ker smo preboječi.

Ta občutek velja v veliki meri zlasti za nas katoličane. Kajti množice današnjih katoličanov so preboječe. Prevratni so vedno delo majhnega kroga ljudi. Uspejo pa zato, ker so večine, ker so vlade strahopetne. Vse evropske revolucije od francoske v l. 1779. pa do danes potrjujejo to trditev. Tukaj se zlasti izkaže resničnost stavka, ki ga je zapisal sodoben pisatelj:

Tri četrtine vsega hudega na svetu se zgodi zaradi strahu.

BASEN O KUGI IN STRAHU

Neki romar na vzhodu je srečal kugo in jo je vprašal: »Kam pa greš?« »V Bagdad, da tam pomorim pet tisoč ljudi,« mu odgovori kuga.

Čez nekaj dni se zopet srečata, ko se je že vračala iz Bagdada.

»Rekla si mi, da greš v Bagdad in da tam pomoriš pet tisoč ljudi,« jo nagovori romar. »V resnici si jih pa pobrala petdeset tisoč.« »Ni res,« mu odvrne kuga. »Jaz sem jih umorila samo pet tisoč. Vsi drugi so umrli od strahu.«

STRAH HROMI DUHA

Ta zakon pa ne velja samo takrat, ko razsajajo kužne bolezni, marveč še v večji meri v viharjih in prevratih na duhovnem, političnem in družabnem polju. Največ jih pade in odpade iz strahu. Strah jim ohromi sleherno moč duha. Hromi so, slepi in gluhi. Ne morejo več ne slišati, ne videti, ne govoriti.

»STOTISOČ ODLOČNIH MORE PRENOVITI NEMČIJO«

Ko je nemški škof dr. Gröber dejal, da bo sto tisoč odločnih katoličanov še moglo prenoviti Nemčijo, je povedal resnico.

In koliko stotin odločnih katoliških fantov je treba, da slovenske srednje šole preno-

vimo v katoliškem in slovenskem duhu?

Če hočeš, da sovražnikom Cerkve in naroda delo onemogočimo, če nimaš katoliških načel samo na jeziku, marveč hočeš, da bi sam in drugi živeli po njih:

tedaj se otresi strahopetnosti in čustva manjvrednosti in pomagaj dijaški KA pri nje-nem težkem, a svetem delu.

Zadnje zatočišče Narodnega akademskega bloka

Zadnja številka »Delavske pravice« je prinesla izjavo Narodnega akademskega bloka, v kateri se ta blok roti in zaklinja, da »nima popolnoma nobenega strankarsko političnega namena in nobene strankarsko politične smeri«, da je »edino združitev in smotrno vodstvo narodno obrambnega dela« in da v njem vlada »visok duh podreditve osebno nazorskih gledanj ogroženim nacionalnim interesom«.

Po vsem, kar se je zgodilo, nam seveda ne pride na misel, da bi debatirali o tem, koliko je »visok duh podreditve«, ki vlada v tem bloku. Njegovo višino že dobro poznamo.

Poudariti je treba samo to, da izjave ni dal »Narodni akademski blok« takšen, kakor je bil ustanovljen, to je blok vseh akademskih društev, ampak da je to izjavo dala zveza liberalnih in marksističnih

društev, katerih se drži za krilo tudi jugoslov. akad. društvo Zarja. Katoliški akademiki, ki predstavljajo 45% akademskega dijaštva, so blok dodobra prepoznali in z njim ne sodelujejo. Sodelovanje Zarjanov procentualnega razmerja bistveno ne spremeni.

Že pri zadnjem mitingu na univerzi je uradna univerzitetna objava točno naznačila kot priveditelje mitinga Jugoslavijo, Edinstvo, Slovenski klub in Zarjo, ne pa »Narodni akademski blok«. Imenovana društva seveda nikakor ni mogoče istovetiti z bivšim »Narodnim blokom«, ki je znan kot zveza vseh kulturnih društev na univerzi.

Ta oskubljeni akademski narodni blok je našel na katoliški strani svoje zadnje zatočišče v »Delavski pravici«. Spričo »visokega duha«, ki v bloku vlada, se prav nič ne čudimo, da ni dobil boljše strehe.

Z naših gimnazij

VLAK ŠTUDENTE V SOLO VOZIL...

No, se bomo pa še letos oglasili v »Mladih borcih« mi, ljubljanski vagonarji! Vagoni niso prav nič drugačni v tem času, pač pa je nekaj več dijakov in dijakinj, ki jih vlačí vsak dan železna kača iz Ljubljane domov. Z novim voznim redom se razmere za študente niso dosti spremenile. Mnogi pridejo zjutraj še prej v Ljubljano kot dozdaj. Vrhničani morajo zdaj tavati po Ljubljankar celo uro. Pozimi so vsaj v šolo lahko prej šli. Opoldne je letos precej bolje. Dijaki s III. realne imajo svojo sobo, kjer lahko počakajo na vlak. Seveda je ta soba precej daleč od kolodvora. Novi vozni red je najbolj ustregel škofjeločanom, ki so morali zdaj čakati do t r e h v Ljubljani. Mnogi še brez kosila. Zdaj vozi zanje poseben vlak ob pol dveh. Notranjci so izgubili vlak, ki je šel iz Ljubljane takoj po četrty uri. Za vse ne more biti nikoli prav.

Kar tiče življenja na vlaku, je zdaj na pomlad najprijetneje. Poleti je vroče kot v plavžu, pozimi pa rado zebe. Maturanti so se nehali voziti in to se takoj pozna. Prvošolci in drugošolci se zadnja leta vozijo popoldne. Ti so najbolj živahni. Največ pritožb ostalih sopotnikov se nanaša nanje. Ostali študiramo ali kaj beremo. Pretepi se letos manjšajo; saj je zadnji čas, da tako vedenje izgine. Študentke se vozijo same zase, le nekatere so zašle med vse prej kot čedno družbo nekih delavcev. Za dijakinje je še najbolj preskrbljeno. »Dom dijakinj« v Vzajemni zavarovalnici skrbi zanje in jih varuje raznega pohajkovanja po ulicah ali parkih.

Šolsko leto hiti h koncu. Pomlad daje tudi študentom svoje lice: živahnost in veselje, ki sta že od nekdanj lastna študentom.

Ali že imaš Našo Pot XIX.?

DR. A. ODAR

CERKVENE DOLOČBE O TISKU

ZVEZEK DRUGI

DANAŠNJA ZAKONODAJA

N. P. XIX.

Cena 7.-, 10.-, 14.- din

Po prvem izide Naša Pot XX.

ZVEZEK TRETJI

I N D E K S

Kdor upa, da bo nasprotnika pridobil s popuščanjem, naj se zaveda, da nikoli ne bo zadosti bogat, da bi nasprotnika zadovoljil.
Bismarck.

Če bi vsi ljudje vedeli, kaj drug o drugem govorijo, ne bi več našli štirih prijateljev na svetu.
Pascal.

TEČAJ PAX ROMANE V SARNENU

(Nadaljevanje.)

AKADEMSKA DRUŠTVA IN ZVEZA

Posebej so se tečajniki bavili z vprašanjem razmerja med akademskimi društvi in zvezo.

Ugotovili so, da obstojita dva tipa: pri prvem ima zveza več oblasti med posameznimi društvi, pri drugem manj. Opaziti je bila nagnjenost k prvemu tipu. Zlasti švicarji imajo v svoji zvezi ta centralistični tip strogo izveden, tako da sme na primer zveza odstavljati odbore posameznih društev; to se seveda le redkokdaj zgodi. Zanimivo je, da so ta tip sprejeli za organizacijo študentov ravno švicarji, ki vedno stoje na federalističnem principu.

MATERIALNI PROBLEMI

Dve seji sekcij sta bili posvečeni bolj materialnim problemom: gmotni podlagi organizacije in s tem v zvezi njenim publikacijam. Govor je bil zlasti o tem, kako naj starešine materialno podpirajo svoje nekdanje organizacije. Eden od navzočih gospodov je precej kategorično izjavil, da bi bilo treba spomniti gospode starešine na lestvico vrednot, na kateri so izdatki za akademsko društvo takoj za rodbinskimi. Konkretno je to prispevanje starešin različno urejeno.

Veliko pozornost je zbudilo poročilo Amerikanca, ki je poročal o ogromnih vsotah, vsaj za naše razmere, ki jih morajo plačevati člani ameriške zveze ob vstopu in še pozneje. Ob vstopu plačajo vpisnine v našem denarju kakih 1000 din; članarina je tudi vsej vsoti primerna. Denar se porazdeli med univerzo, narodno zvezo in krajevnim društvom.

ZAVEVE PAX ROMANE

Nadaljni program je bil posvečen konkretnim vprašanjem, ki se tičejo organizacije Pax Romane kot take.

Zadnji večer je bil posvečen pogovoru o bodočem kongresu Pax Romane v New Yorku, ki se bo bavil s Katoliško akcijo. Že na tem sestanku so se pokazali različni nazori o razmerju akademskih društev do KA. Kdor je pazljivo sledil pogovoru, je imel vtis, da nekateri gospodje o KA niso dobro informirani.

KULTURNO STANOVSKA DRUŠTVA

Pri pogovorih raznih sekcij in tudi v zasebnih pomenkih je bilo večkrat govora o stanovstvu v akademskih društvih. Kakor znano, je Pax Romana pred leti dala pobudo, da se katoliška akademska društva organizirajo točno po fakultetah. Potrebnost take specializacije je naglasil tudi sv. oče v nekem nago-

voru italijanskim akademikom, ki so specializacijo prvi izvedli. Bolj ali manj dosledno je stanovstvo izvedeno tudi v Franciji, USA, Holandski, Luksemburgu; začenjajo z njo tudi Angleži.

Opaziti je bilo, da se stavljajo tudi drugod podobni problemi pri uvajanju stanovstva kot pri nas. Glavna naloga pri tem je, najti srečno srednjo pot med družabnostjo in medsebojnim stikom na eni ter premočno strokovnostjo na drugi strani.

RAZVOJ STANOVSTVA PRI NAS

Na to srečno srednjo pot, ki nas bo obvarovala enostranosti v enem ali drugem smislu, se je pri nas že pred tremi leti podalo društvo tehnikov »Kladivo«. Letos januarja mu je sledila kot stanovska organizacija juristov »Danica« in v kratkem se tudi filozofom obeta lastno društvo.

Vsa stanovska društva pa si bodo v medsebojnem zdravem stiku vzajemno pomagala in si dajala novih pobud.

Pravična sodba

NEMEC O POLJAKIH

Nemški pisatelj Heinrich Hansjakob je 27. okt. 1912. zapisal v svoj dnevnik tole sodbo, ki je tudi za današnje razmere zanimiva:

»Nisem Poljak. Toda iz gole pravičnosti sem na strani Poljakov. Kar namreč počenjajo s temi ubogimi, kriči v nebo po maščevanju. Poljaki, ki so se l. 1866. (pri Kraljevem Gradcu) in l. 1871. (v vojski s Francijo) bojevali za Nemčijo, ki hočejo zdaj kupiti košček zemlje in si sezidati dom, ne dobe dovoljenja zato, ker so Poljaki. V Zgornji Šleziji si je neki mož izkopal jamo v zemljo in tam stanoval, ker hiše ni smel zgraditi, a stavbeno gradivo mu je segnalo. In pride ti orožnik in ga hoče izgnati tudi iz jame. Tedaj ga mož iz obupa ustrelil. Jamo sem videl na svoje oči.«

O nasilnem ponemčevanju pa je rekel: »To je strašna krivica, ki jo delajo poljskemu narodu!... Prusi bi morali tem lepše ravnati s Poljaki, ko so vendar njihovi krvni bratje in oboji pripadajo slovanski rasi... Poljakov ne bi smeli s silo ponemčevati in jih oropati materinega jezika, ki je najsvetejši zaklad vsakega naroda.«

Kardinal James Gibbons:

TALENT IN PRIDNOST

Dr. Lingar je posvetil svojemu čudovitemu delu »Zgodovina Anglije« približno 12 let resnega dela. Prvi del je izšel l. 1819., končano pa je bilo delo šele l. 1830.

*

Med začetkom in koncem Allisonove »Zgodovine Evrope« je poteklo nekako 24 let.

*

Macaulay je pisal »Zgodovino Anglije« 8 let.

*

Hume je svojo »Zgodovino Anglije« pisal z velikim trudom, z naporom 13 ur dnevno in to 15 let.

*

V uvodnih besedah knjige »Razlaga Nove Zaveze« pravi Adam Clarke: »Pri tem težavnem delu nisem imel nobenega pomočnika, niti pisarja en sam teden. Nihče ni mojih zapiskov bral, nihče grških, latinskih ali drugih avtorjev, da bi poiskal in izpisal primerna mesta, ki sem se jih spominjal le približno. Niko-

gar nisem imel, ki bi pregledal, ali so citati pravilni. Čisto sam sem skoraj 25 let žrtvoval temu delu, predno je šlo v tisk. Potem mi je vzelo še 15 let, preden sem ga spravil skozi tiskarno v javnost. Približno 40 let življenja mi je torej vzelo to delo.«

*

Edmund Burke je dvanajstkrat pregledal tiskani rokopis svojega dela »Razmišljanje o francoski revoluciji«. Šele potem je dal knjigo natiskati.

*

Montesquieu je rekel prijatelju o neki svoji knjigi:

»Ti boš to knjigo prebral v nekaj urah. Toda jaz ti lahko rečem, da mi je napravila sive lase, toliko truda me je stala.«

*

Veliki pravnik, Matthew Hale je leta in leta porabil po 16 ur na dan za pravni študij. Če se je pri tem utrudil, je iskal razvedrila v študiju filozofije in drugih znanstvenih strok.

Tom Playfair

Čelo se mu je nagubalo in po tihem je prebral pismo do konca. Ah, če bi videl Hartnettove oči, njegov prebledeli obraz in kretajo, s katero je segel v žep, kjer je imel svoj revolver!... Trenutek slovesne in ledene tiho.

»To je zelo čudno,« pravi končno Aldine.

»Kaj je torej?« vpraša Hartnett nervozno.

»Nič ne pove, obljublja pa, da bo vse povedal o božičnih počitnicah.«

Hartnett je potegnil roko iz žepa in dejal s prisiljenim smehom:

»To je pa zelo zanimivo; obeta postati romantično.«

Ob tem čudnem smehu je gospa Aldine kar zatrepetala. Touzle se je ves skrila za svojo mater.

»Pojdimo, pozno je že!« pravi Hartnett in naglo izpije čaj. »Jaz grem.« In v zadregi se je poslovil.

»John,« pravi gospa Aldine, »jaz se zelo bojim za Jimmyja. Ta človek mu bo kaj naredil.«

»Ali tudi ti tako misliš?« odgovori Aldine zamišljeno.

»To je hudobnež, hudobnež!« razgraja Touzle.

»Pazil bom,« pravi oče, »drugega ne morem; vsekakor pa ne smemo pretiravati.«

Aldine ni videl, da se je Hartnett deset korakov stran od njegove hiše ustavljal ter s pestjo zagrozil mirnemu domu.

Še isto noč je Hartnett zapustil svojo samotno hišo s kovčkom v roki. Naglo je izginil po veliki cesti in ljudje ga od takrat niso več videli.

Isti dan je bil Tom najsrečnejši fant v zavodu svete Marije. Prejel je bil od očeta veliko škaflo, v kateri je našel nepremočljiv plašč, drsalke in lepo lovsko puško kalibra 24. Na srečo je bil tisti dan sprehodni dan in Tom se je pridružil skupini tovarišev, ki je smela na lov.

James Aldine je bil več strelac. Pod njegovim vodstvom se je Tom hitro naučil streljati. Imel je bistre oči in mirne živce. Na svoje veliko veselje je že s četrtem strelom ustrelil divjo raco. Lovili so preko gozdov in travnikov, ob jezeru in potoku, in dan je hitro minil. Tom se je vrnil ves vesel, kajti s sabo je prinesel tri race. Še isti večer je organiziral skupaj s Harryjem, Willijem, Jamesom in Joejem veliko lovsko ekspedicijo za prihodnji četrtek.

OSEMNAJSTO POGlavJE

Veseli odhod, žalostna vrnitev.

Jutro petnajstega novembra je bilo mrzlo. Tla so bila popolnoma zamrzla, in gosta megla je zastirala pogled. To je bil dan, ki so ga določili za lov. Takoj po zajtrku je pet gojencev navdušeno pohitelo v sobo, kjer so bile spravljene puške. Kmalu nato so prišli iz sobe oboroženi po zavodskem običaju in naglo odšli proti Pawnee-Creeku.

»Uf! Kako imam rad tak sveži zrak!« pravi Tom, ko stopi iz zavoda. »V takem se pa res da hoditi. Človek čuti, da ima kri v žilah.«

»In ta megla!« pripominja Harry. »Zdaj smo lahko brez skrbi, ne bomo porjaveli.«

»Vsako vreme ima svojo prednost,« modruje James.

»Da, celo vročina,« izvaja Willie. »Če ne bi bilo nikoli vročine, se ne bi ljudje kopali, in če se ne bi kopali, se ne bi naučili plavati, in če ne bi znal nihče plavati, bi mnogo ljudi utonilo.«

»Res je tako,« pravi Harry in pomežikne. »In če ne bi bilo nikoli mraza, bi vsi ljudje zmrznili, ker se ne bi vedeli ogreti.«

Nenadoma se James Aldine ustavi.

»Kaj pa ti je?« vpraša Tom, ki je hodil takoj za njim.

»Misliš, da se bom jaz sprehajal pred tabo, ti boš pa imel namerjeno puško v mojo glavo?«

»In kaj zato, saj ni nabita?«

»Je vseeno, tu gre za načelo. Moj oče mi je večkrat rekel, naj ne zapram ljudem, ki lahkomišelnostno ravnanje s puško. Takole jo drži; če se bo sprožila, boš prestrelil oblak, ranjen pa ne bo nihče.«

»Ne bi mislil, da se tudi dobri strelci boje,« godrnja Tom.

»Prav nasprotno: čim bolj poznaš puško, tem bolj jo spoštuješ. To je strašno orožje. Otroki, ki zna ravnanje s puško, je enak odraslemu človeku. Majhen gib, in največji orjak se zgrudi mrtev na tla.«

James je govoril resno, in njegove besede so naredile na Toma velik vtis.

Pogovor se je pretrgal, kajti izza grma je skočil zajec, ki ga je James s spretnim strelom podrl na tla. Divjačina je bilo obilo. Malo pred hribom je Tom zadel prvega zajca in ubil jerebico. James je ustrelil tri zajce in več ptičev.

(Dalje prihodnjt.)

Kartuzijani in kartuzija Pleterje

Pleterje 1938. Dn 40.—

Kadar slišimo ime kartuzijani, nam stopijo pred oči meniške postave in dolgih haljah, suhe in blede, ob njih rakev in bič in Bog ve kaj še drugega. Toda to ni prava slika o teh menihih. Ta knjiga nam pa razprši vse predsodke.

Knjiga podaja v prvem delu kratak, pa pristrčno napisan življenjepis ustanovitelja sv. Brunona in preide potem na popis kartuzijanskega življenja. Pokaže nam sliko celodnevnega življenja meniha, ki je temu svetu odmril in živi le za Boga. K Bogu moli ves dan za vse ljudi, za znane in neznane, za sveto Cerkev in nje poglavarja, za domovino in svoj narod. Nase pozablja, le na bližnjega misli. Vse to pa iz ljubezni do Boga. Kartuzijani so kakor Marija pri Jezusovih nogah, ki si je izvolila najboljši del, ki ji ne bo odvzet (Lk 10, 42). Kartuzijan si prizadeva, da bi se njegova duša popolnoma dvignila k Bogu; zato je dnevni red izpolnjen z molitvijo, premissljevanjem in drugimi pobožnimi vajami, pa tudi z ročnim delom (vsak menih ima svoj vrtilček). Njihov apostolat molitve in samoopovedi je v naših nemirnih dneh posebno važen in lep. Zavedajo se, da je s pokoro združena molitev ono mogočno sredstvo, ki privablja milost z neba na razrvano človeštvo. V tem je pomen njihovega apostolata.

Kratko opisuje knjiga življenje kartuzijanskega brata in pa ženske veje — kartuzijank.

Ostali del knjige popisuje zgodovino samostana Pleterje in boje s Turki in protestanti. Samostan je pozneje prešel v druge roke, nadaljni lastniki so bili jezuiti, država in privatniki. Koncem preteklega stoletja pa so ga kartuzijani znova kupili. Slovenci smo še prav posebno deležni njihovih molitev.

Knjiga je poljudno pisana. Marsikoga bo navdala z ljubeznijo do tega reda in morda v kom celo vzbudila željo po skritem samostanskem življenju odpovedi in molitve.

Knjigo krasijo 106 slik v bakrotisku, ki ji dajejo še večjo privlačnost.

NAŠA POT XIX:

Cerkvene določbe
o tisku

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).